

“ЄВРОПЕЙСЬКИЙ” ФАКТОР У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ЩОДО РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Наукові праці МАУП. Серія Політичні науки, 2018, вип. 56(2), с. 35–45

<https://doi.org/10.32689/2523-4625-2018-02-35-45>

Європейський Союз та його провідні країни є важливими партнерами України на міжнародній арені. Впродовж тривалого часу промотором поглиблення відносин між Києвом та провідними європейськими столицями була Республіка Польща. Щоправда, впродовж кількох останніх років ситуація зазнала суттєвих змін. З одного боку, Україні вдалося налагодити більш тісніші безпосередні стосунки з відповідними міжнародними акторами, водночас, вплив Польщі на прийняття рішень у Брюсселі, які стосуються Східної Європи, зменшився.

Екс-міністр закордонних справ Анатолій Зленко у книзі своїх спогадів зазначив, що на шляху налагодження діалогу між Україною та європейською спільнотою “... кращого та надійнішого партнера як Польща, в Україні немає і не може бути” [4, 481]. Варто наголосити, що часом представники Польщі більше допомагали Україні ніж цього заслугоували українські правлячі еліти, а інколи навіть більше ніж вони цього хотіли.

Польські лідери підтримували офіційний Київ в ситуації, коли ключові міжнародні актори відверталися від української держави. У 2001 р. в умовах “касетного скандалу” та “кольчужної справи” зовнішньополітичні контакти офіційного Києва на західному напрямку перебували в критичному стані. За таких обставин красномовним жестом підтримки з боку Польщі став приїзд до Києва на урочистості з нагоди 10-ї річниці незалежності України польського президента Александра Квасневського. Подібний крок, поряд із польським президентом, тоді здійснили тільки лідери Росії та Македонії. У 2012 р. у зв’язку із запровадженою в країні практикою вибіркового правосуддя і, насамперед, “справою Юлії Тимошенко” низка керівників європейських держав відмовилися від участі у запланованому на травень Саміті голів держав Центральної Європи в Ялті та водночас бойкотували фінал Чемпіонату Європи з футболу. Натомість президент Польщі Броніслав Коморовський закликав своїх колег продовжувати діалог із тогочасним українським керівництвом.

Він був одним із небагатьох лідерів країн ЄС, що поряд із Віктором Януковичем переглядали у Києві фінальний матч між збірними Іспанії та Італії.

Наразі є суттєві підстави, щоб стверджувати, що ситуація зазнала значних змін. І йдеться тут не стільки про бажання або ж небажання з боку керівництва Польщі продовжувати виконувати свою попередню роль щодо України. Більшою мірою, ситуація пов'язана з позицією самої Польщі в Європейському Союзі.

За низки причин сучасний українсько-польський міждержавний діалог детермінується історичною проблематикою. Як наслідок, саме історичний контекст відносин між Україною та Республікою Польща викликає найбільший інтерес у науковців обох країн. Відповідне спрямування характеризує праці Б. Гудя, Я. Грицака, І. Ільюшина, А. Киридон, Г. Мотики, М. Мруза. Деяко ширший контекст, як зрештою, і регіональні глобальні компоненти відносин розкривають у своїх наукових розвідках В. Балюк, К. Вуйціцький, М. Дорошко, Г. Перепелиця, Л. Чикаленко та ін. Натомість, у запропонованій роботі намагалися з'ясувати, яким чином на сучасну зовнішню політику України щодо Республіки Польща, впливає новий формат відносин з одного боку, між Варшавою та провідними європейськими столицями, а з іншого — між Києвом та тими ж таки провідними європейськими столицями.

З початку 2016 р. намітилися негативні тенденції у відносинах між Польщею та європейськими інституціями. Так, 9 січня в інтерв'ю виданню *Frankfurter Allgemeinen Sonntagszeitung* президент Європарламенту Мартін Шульц наголосив, що новий польський уряд веде свою політичну лінію за російським зразком, та звинуватив його у “путінському підході до демократії” [2]. За кілька днів Європейська комісія (ЄК) оголосила про початок процедури перевірки щодо Польщі у зв'язку з ухваленням закону про Конституційний суд та змінами у законодавстві, які стосуються засобів масової інформації. Ще через два місяці Венеціанська комісія оголосила висновки за результатами вивчення польської реформи конституційного суду. В оприлюдненому 11 березня документі реформа конституційного суду окреслювалася такою, що загрожує демократії в Польщі.

Справа дійшла до того, що 29 липня 2017 р. Європейська комісія розпочала процедуру введення санкцій відносно Польщі через судову реформу, яка, на думку ЄК, підрве незалежність загальних судів країни [8]. 1 березня 2018 р. Європейський парламент переважною більшістю голосів підтримав санкції Євросоюзу проти Польщі. Таким чином, офіційна Варшава опинилася перед загрозою застосування проти неї жорстких кроків з боку Брюсселя, які гіпотетично можуть включати позбавлення Польщі голосу в Раді Європейського Союзу.

У 2017 р. відносини між Варшавою та Брюсселем додатково ускладнилися через міграційне питання [3]. Зокрема, у Варшаві відмовилися прийняти 7 тисяч мігрантів, відповідно до квот встановлених ЄС ще у 2015 р. У червні Європейська комісія навіть розпочала процедуру притягнення Польщі до відповідальності, а разом з нею також Угорщину та Чехію через їхнє небажання поступитися у цьому питанні.

Варто наголосити, що зростання напруження на лінії Варшава – Брюссель матиме цілком практичні наслідки. Зокрема, експерти стверджують, що Польща, яка на сьогодні є найбільшим бенефіціаром в ЄС, в наступній бюджетній семирічці отримуватиме менше коштів [14]. Без сумніву з одного боку, це буде пов'язано із Брексіт та відповідно зумовлену цим фактом додатковим навантаженням на видаткову частину бюджету. З іншого боку, в ході останніх виступів найбільш впливових європейських політиків знаходимо тези про те, що в контексті переговорного процесу, щодо майбутнього бюджету, братимуться до уваги прихильність тих чи інших членів ЄС до спільних європейських цінностей та солідарність у реалізації рішень, ухвалених інституціями об'єднання. Як уже зазначалося, у Брюсселі вважають, що Варшава має проблеми з цим.

Напруження на вісі Варшава – Брюссель доповнюється дуже непростю ситуацією, яка простежується у відносинах з ключовими європейськими столицями: Берліном та Парижем. Як відомо, від серпня 1991 р. Польща разом з Німеччиною та Францією творять Веймарський трикутник. В різні часи ефективність цього форуму як експертами, так і політиками оцінювалася в різний спосіб. Однак, поза всяким сумнівом, він служив своєрідним підтвердженням прихильності офіційних Берліна і Парижа, щодо європейських та євроатлантичних прагнень поляків, відкривав для Варшави додаткові можливості для діалогу із найвпливовішими державами ЄС. Водночас різнопланова співпраця трьох країн однозначно сприяла реалізації основоположних завдань форуму, а саме вступу Польщі до ЄС та НАТО. Своєрідним підтвердженням прихильності до Польщі з боку лідерів Німеччини та Франції можна також вважати їхню підтримку для Дональда Туска під час виборів другого президента Європейської Ради у 2014 р.

Однак, аналізуючи міжнародну ситуацію навколо Польщі, экс-президент Польщі Александр Квасневський у серпні 2017 р. категорично зазначив, що Веймарський трикутник не існує [12]. Очевидно, що підставою для такого твердження є доволі проблематичні сучасні відносини між Варшавою з одного боку та Берліном і Парижем з іншого. За часів, коли стосовно польських рішень почали висловлюватися критичні зауваження з боку функціонерів Брюсселя, нічого не вказувало на можливе погіршення стосунків між Польщею та Німеччиною. Цілком позитивними та конструктивними можна назвати розмови, які відбулися в ході офіційного візиту польського прем'єр-міністра Беати Шидло до Берліна 12 лютого 2016 р. Зокрема, тоді за результатами переговорів керівників урядів Польщі та Німеччини, канцлер Ангела Меркель відзначила “сердечний” характер розмов з польською колегою, висловила наміри в такому дусі надалі співпрацювати з Польщею та регулярно проводити консультації. В свою чергу Беата Шило наголосила на доброму характері розмов та висловила припущення, що вони стануть вступом до дуже добрих відносин в майбутньому [15].

Закономірно, подібна риторика панувала в червні 2016 р., коли в обох країнах було урочисто відзначено 25-річчя підписання Договору про добросусідство і співпрацю.

У лютому 2017 р. мав місце офіційний візит Ангели Меркель до Варшави. В цілому ця зустріч носила конструктивний та цілком позитивний характер. Однак, невдовзі після нього риторика у діалозі Польщі та Німеччини зазнала кардинальних змін. Відомо, що в ході згадуваного візиту велися розмови щодо Дональда Туска як претендента на посаду президента Європейської Ради. Все вказує на те, що саме це питання невдовзі викликало погіршення відносин на вісі Берлін – Варшава. Фактично вже за місяць, після розмов у Варшаві Ярослав Качинський в жорсткій формі висловився проти обрання Туска на другий термін, назвавши його німецьким, а не польським кандидатом [5].

Найнижчої точки від часів розпаду східного блоку польсько-німецькі відносини сягнули в серпні. Варто згадати, що ще у січні 2016 р. відома своїми гострими висловлюваннями депутат Сейму Христина Павлович у відповідь на згадану критику з боку Мартіна Шульца звертаючись до німців в цілому наголосила, що їм спочатку слід “загладити свою історичну провину перед поляками” [6]. У середині травня Європейська комісія у зв’язку із небажанням офіційної Варшави прийняти біженців пригрозила накласти на поляків фінансові санкції. У відповідь Польща вустами Ярослава Качинського наголосила, що заходи потрібно приймати не стосовно Польщі, а власне Німеччини, яка є відповідальною за “відкриття Європи” для мігрантів.

Врешті-решт, на початку серпня глава міністерства оборони Польщі Антоні Мачеревич наголосив, що Німеччина повинна виплатити Варшаві репарації за збитки, завдані в роки Другої світової війни і злочини проти польського народу. Невдовзі вже прем’єр-міністр Беата Шидло заявила, що її країна має право на репарації з боку Німеччини. “Ми є жертвами Другої світової війни, яким жодним чином не було відшкодовано збитки”, – наголосила вона [1]. Реакція з боку Берліна не застала себе довго чекати. Німеччина закономірно відмовилася від обговорення питання, вказуючи що питання репарацій було остаточно врегульоване ще в 1953 р. Натомість, кілька днів після виступу Шидло канцлер Ангела Меркель в ході інтерв’ю актуалізувала питання розслідування Європейської комісії з приводу верховенства права в Польщі.

Очевидно також не випадково вже наступного дня після заяви прем’єр-міністра Польщі з жорсткими звинуваченнями в бік керівництва польської держави виступив президент Франції Еммануель Макрон. Варто зазначити, що ще в ході передвиборчої кампанії Макрон висловлювався із критичними зауваженнями в бік Ярослава Качинського, наголошуючи на його підтримці Марін ле Пен, та ставлячи його в один ряд з угорським прем’єр-міністром Віктором Орбаном та російським президентом Владіміром Путіним. Тоді ж були висунуті звинувачення у порушенні свобод у Польщі. 25 серпня, натомість, французький президент заявив, що Польща повністю відійшла від європейського курсу, що вона ображає цінності, на яких створена Європа і що, отримуючи щороку з фондів ЄС 18 мільярдів євро, Варшава відмовляється від солідарності з усіх питань загальноєвропейської політики. Реакція з боку Польщі закономірно виявилася не менш різкою. Беата Шидло, наголошуючи

на недостатньому досвіді президента, порекомендувала йому сконцентруватися на вирішенні проблем в середині Франції.

Критика офіційної Варшави з боку Європейської комісії лідерів Німеччини чи Франції не є предметом дослідження в рамках цієї статті. Однак, не дивлячись на їх об'єктивний, чи суб'єктивний характер можна однозначно ствердити, що окреслена ситуація матиме негативні наслідки для ЄС в цілому. З іншого боку, вплив Німеччини та Франції на прийняття рішень в ЄС дає підстави для припущення, що це може мати негативні наслідки для Польщі, в тому числі, як вже зазначалося, у фінансовій сфері.

Україна традиційно демонструвала прагнення стати ближчою до ЄС. Часом це супроводжувалося відповідною активністю у практичній площині. Часом все зводилося до декларацій. У випадку з ЄС варто зазначити дистанцію, яку офіційний Брюссель традиційно тримав по відношенню до України. Така ситуація з одного боку була зумовлена економічною слабкістю України, нездатністю керівництва української держави здійснити необхідні реформи, розірвати зв'язок із радянським минулим. Певну роль відгравала також економічна залежність України від Російської Федерації.

Це та низка інших факторів дозволяли керівництву Кремля трактувати Україну на міжнародній арені як “сезонну державу”, яка або невдовзі зникне, або перебуватиме у сфері впливу Москви. Така риторика знаходила розуміння у провідних європейських столицях. Впродовж 20 років існування незалежної України схвалення тих чи інших рішень стосовно України відбувалося з огляду на потенційну реакцію з боку російського керівництва. На початку ХХІ ст. в окремих питаннях, пов'язаних з Україною, позиції провідних європейських держав більшою мірою узгоджувалися з Росією ніж зі Сполученими Штатами Америки. Хрестоматійним прикладом тут може бути ситуація, що склалася під час Бухарестського саміту у квітні 2008 р. Тоді, не зважаючи на серйозну підтримку з боку США, Україні не вдалося отримати Плану дій щодо набуття членства в Північноатлантичному альянсі. Ситуація, як відомо, була зумовлена позицією низки європейських країн – членів НАТО на чолі з Німеччиною та Францією.

У таких умовах між ЄС та Україною підписувалися різноманітні фундаментальні договори, формувалася інституційно-правова база, однак суттєвого прогресу у наблизненні не спостерігалось. У 2004 р. ЄС поповнився 10 новими членами. Практично в той самий час новим сусідам офіційний Брюссель запропонував новий механізм співпраці – Європейську політику сусідства. За великим рахунком, цей документ не викликав великого ентузіазму в Україні. Кілька днів перед його схваленням Радою Міністрів, західні сусіди України Польща, Словаччина та Угорщина стали повноцінними членами ЄС. Натомість Європейська політика сусідства прирівнювала українську державу до країн Південного Середземномор'я. Вони, на відміну від України, навіть гіпотетично не могли претендувати на вступ до ЄС, беручи до уваги географічний принцип. Цікаво, що саме Південне Середземномор'я, а не країни Східної Європи трактувалися в документі з пріоритетних позицій.

Надію на інтенсифікацію діалогу дала нова польсько-шведська ініціати- ва – Східне партнерство, започатковане у Празі у травні 2009 р. Вже через місяць після старту Східного партнерства на засіданні Ради з питань спів- робітництва Україна – ЄС було схвалено “Порядок денний асоціації Україна – ЄС”. Цей документ відкрив можливість для підготовки угоди про асоціацію та набуття Україною асоційованого членства в ЄС. У наступ- ні кілька років зовнішньополітичні пріоритети України та євроінтегра- ційні прагнення українців стали наріжним каменем між ЄС та Російською Федерацією. Чи не вперше після появи незалежної України офіційний Брюссель наважився піти на кроки, які викликали жорстке несприйняття з боку Кремля. Однак у “протистоянні за Україну” восени 2013 р. перемогла Росія.

На щастя, очільники Кремля не змогли реалізувати план перетворення України на свого васала. В рамках Революції гідності українці різко висту- пили проти здачі національних інтересів України на користь Москви та од- нозначно висловилися за своє європейське майбутнє. Спроби президента Віктора Януковича та уряду на чолі з Миколою Азаровим протиснути своє рішення з допомогою сили успіху не мало.

Втеча представників команди Януковича та самого четвертого президен- та України до Росії відкрила новий етап у відносинах Києва та Брюсселя. З одного боку, він характеризується підтримкою з боку більшості населення держави вступу України до ЄС. Водночас, суттєвий вплив на нього має те, що керівництво Росії, не бажаючи миритися із втратою України, анексувало Крим та зробило спробу дестабілізувати ситуацію на сході та півдні україн- ської держави.

Варто наголосити, що спочатку офіційний Брюссель доволі обережно ре- агував на дії Росії. З одного боку, вже 4 березня 2014 р. Рада міністрів ЄС закликала Росію негайно відвести свої збройні сили до місць їх постійної дислокації та погодитися на пропозиції України щодо проведення консуль- тацій. У заяві від 17 березня Рада міністрів ЄС знову запропонувала Росії зменшити свої сили в Криму до кількості, яка передувала кризі, відвести їх до гарнізонів та розпочати переговори з українським урядом. Паралельно вже на початку березня ЄС наклав на Кремль перші санкції. Після анексії Криму позиція ЄС стала ще жорсткішою. Так, 20 березня Європейська Рада розширила санкційний список, скасувала наступний саміт ЄС – Росія, при- зупинила переговори щодо приєднання Росії до Міжнародної енергетичної агенції тощо.

Однак, наступні дії з боку ЄС продемонстрували неготовність його лідерів адекватно реагувати на виклики Кремля на Україні. Промовистим прикладом тут може бути підсумкова заява, яку було прийнято за результатами зу- стрічі керівників зовнішньополітичних відомств України, ЄС, Росії та США в Женеві 17 квітня 2014 р. В документі, який було прийнято через кілька тижнів після анексії Криму навіть не було згадано півострів. Росія в ньому згадувалася тільки один раз. Зокрема, вона поряд із США та ЄС мала підтри- мати Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ в Україні [7]. У документі було

цілковито проігноровано головні вимоги української сторони та не містилося жодних критичних зауважень стосовно агресора.

Таким чином, західні країни в перші місяці конфлікту на Україні продемонстрували неготовність перейти від фактично символічних кроків, щодо стримування агресора, до більш рішучих дій. Однак рівень агресії з боку Росії системно зростав. Справа дійшла до збиття 17 липня 2014 р. Боїнга 777. У кінці серпня, натомість, російські війська відкрито вторглися на територію України. Саме після таких дій з боку Кремля в Брюсселі та інших європейських столицях усвідомили, що Росія не має наміру зупинитися. Відповіддю стали жорсткі секторальні санкції проти Росії та реальна підтримка України. Впродовж післямайданівських років Україна отримує значну фінансову допомогу від ЄС. Суттєвого прогресу досягнуто у плані більш тісної інтеграції зі структурами об'єднаної Європи, в тому числі запроваджено безвізовий режим, Україна стала асоційованим членом ЄС.

Підтримка з боку офіційного Брюсселя простежується в рамках діяльності на російському напрямі. Всупереч побоюванням з боку українських політологів та експертів Європейський Союз систематично продовжує санкції проти Росії.

Наразі РФ має доволі значні можливості для впливу на інформаційний простір, внутрішньополітичні та внутрішньоекономічні процеси в низці країн ЄС. Це виявляється і через зростання євроскептичних настроїв у низці держав союзу: у зростаючому спротиві проти санкцій з боку як окремих підприємців, які ведуть бізнес із росіянами, так і держав – членів ЄС, які традиційно підтримують тісні та багатопланові стосунки з Російською Федерацією. Однак, не дивлячись на зазначене, суттєві фінансові втрати з боку країн Союзу через антиросійські санкції та контрсанкції з боку Москви Брюссель продовжує проводити доволі жорстку політику щодо Москви.

Відповідна діяльність доповнюється інтенсивним діалогом на двосторонньому рівні з провідними європейськими столицями. Особливе місце у цьому плані займає Німеччина. Саме канцлер Ангела Меркель доклала чимало зусиль, щоб переконати партнерів по ЄС зайняти одностайну позицію в питанні санкцій проти Росії. Німеччина надає Україні допомогу з децентралізації, відбудови Донбасу, підтримки внутрішніх переселенців, лікування поранених військовослужбовців тощо. Сама канцлер наголошує на позитивних змінах, які відбулися у відносинах України та Німеччини в останні роки, бажанні продовжувати двосторонню співпрацю в атмосфері довіри, висловлює готовність допомагати українцям “словом та ділом” [13]. Тож не випадково, що президент України Петро Порошенко за час свого президентства відвідав Берлін майже стільки ж разів як всі його попередники разом та окреслює партнерство України та Німеччини в останні роки як таке, що характеризується “безпрецедентним рівнем довіри” [9].

Суттєву підтримку офіційний Київ отримує з боку Парижа. Варто зазначити, що Еммануель Макрон як міністр економіки Франції та кандидат у президенти з приводу як України, так і Росії, висловлювався доволі стримано. Ставши лідером країни, він зайняв чіткішу позицію. У своїх виступах він

наголошує на невизнанні анексії Криму Росією, на підтримці суверенітету України в кордонах, "... які були визнані на міжнародному рівні" [10].

Без сумніву, наразі немає підстав говорити, що відносини між Брюсселем та Києвом позбавлені проблем. Впродовж останнього часу європейські функціонери критикують українську владу за низькі темпи боротьби з корупцією. Також Брюссель вказує Києву на низьку ефективність роботи важливих державних інституцій. Висловлюються настійливі рекомендації щодо перегляду змін до закону про електронне декларування, спрямованого проти антикорупційних громадських організацій.

Зі свого боку, Київ критикував очільників ЄС за систематичне перенесення термінів щодо надання українцям права на безвізовий режим. Наразі, найбільше невдоволення викликає відмова ЄС від визнання європейських перспектив України. Традиційно вважається, що угода про асоціацію є етапним кроком на шляху до набуття повного членства в ЄС. У випадку з Україною в преамбулі Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, підкреслюється що "... ця Угода не визначатиме наперед і залишає відкритим майбутній розвиток відносин Україна – ЄС" [11]. Таким чином, після ратифікації та початку дії Угоди про асоціацію між Україною та ЄС питання євроінтеграційних перспектив України все ще залишаються відкритими.

Наведені негативні моменти породжують певний негативний фон для діалогу між Києвом та Брюсселем. Водночас, не дивлячись на них та непросту ситуацію в Україні, відносини між Україною та ЄС, а також столицями провідних європейських країн є найкращими від 1991 р.

Від початку дев'яностих років ХХ ст. Польща традиційно виступала головним адвокатом та промотором України в Європі. Щоправда, впродовж кількох останніх років низка факторів стоїть на заваді тому, щоб Польща могла виконувати таку роль і надалі. З одного боку, ситуація зумовлена погіршенням відносин між Варшавою та Брюсселем. Так само доволі складними в цей час є відносини Польщі із провідними європейськими державами: Німеччиною та Францією. Таким чином, офіційна Варшава наразі суттєво обмежена у можливостях та механізмах впливу на прийняття рішень в Європейському Союзі.

Україна понад двадцять років своєї незалежності не розглядалася пріоритетним партнером як для ЄС в цілому, так і найбільш впливових його членів. Ключові рішення стосовно Східної Європи головні європейські столиці приймали, виходячи з принципу "Russia first". Зростання зацікавленості Україною в часи Помаранчевої революції було короткотривалим епізодом, який не потягнув за собою якісних наслідків. Ситуація зазнала суттєвих змін після того як Кремль активізував свої військові дії на українському Донбасі. Не дивлячись на окремі моменти, що зумовлюють застереження з боку Брюсселя стосовно Києва і навпаки, наразі відносини між Україною та ЄС і його провідними країнами є найкращими від початку існування незалежної української держави.

Однак відповідна ситуація не є сприятливою для відносин України з Польщею. Суперечливий характер діалогу між Варшавою та Брюсселем є серйозним викликом для України. Вирішення конфлікту в Україні частково залежить від позиції членів Норманського формату, а економічна стабільність нашої держави певним чином пов'язана з фінансовою підтримкою з боку ЄС. Це служить стримуючим фактором на шляху інтенсифікації відносин між Києвом та Варшавою. Таким чином, ситуація, коли євроінтеграційний поступ України значною мірою пов'язувався з підтримкою Варшави, зазнала кардинальних змін. Що більше, інтенсифікація відносин і підтримка Польщі з боку України потенційно могла б ускладнити становище нашої держави, насамперед у контексті протистояння агресії з боку РФ.

Джерела

1. Вимоги Польщі до ФРН про виплату репарацій звучать все серйозніше. Чи є перспективи? [Електронний ресурс] // Західна інформаційна корпорація ZIK: веб-сайт. URL: http://zik.ua/news/2017/08/25/vymogy_polshchi_do_frn_pro_vyplatu_reparatsiy_zvuchat_vse_seryoznishe_chy_ie_1156017
2. *Губенко Дмитро*. Голова Європарламенту: Польський уряд “путінізує” європейську політику [Електронний ресурс] // Deutsche Welle: веб-сайт. 10.01.2016. URL: <http://www.dw.com/uk/голова-європарламенту-польський-уряд-путінізує-європейську-політику/a-18969644>
3. Єврокомісія відкрила справу проти Польщі, Угорщини та Чехії за відмову приймати біженців [Електронний ресурс] // Європейська правда: веб-сайт. 13 червня 2017, URL: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/06/13/7067123/>
4. *Зленко А.* Дипломатія и політика. Україна в процесі динамічних геополітичних перемін. Харків: Фолио, 2004. 559 с.
5. Качинський назвав Туска кандидатом Меркель, а не Польщі [Електронний ресурс] // Європейська правда: веб-сайт. 6 березня 2017. URL: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/03/6/7062573/>
6. *Марграф Моніка, Сааков Валерій*. “Орбанізація, а не путінізація”. Польська опозиція критикує Мартін а Шульца [Електронний ресурс] // Deutsche Welle: веб-сайт. 13.01.2016. URL: <http://www.dw.com/uk/орбанізація-а-не-путінізація-польська-опозиція-критикує-мартіна-шульца/a-18975643>
7. Повний текст заяви за підсумками переговорів у Женеві з українського питання [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. Україна: веб-сайт. 17 квітня 2014. URL: https://dt.ua/POLITICS/povniy-tekst-zayavi-za-pidsumkami-peregovoriv-u-zhenevi-z-ukrayinskogo-pitannya-141885_.html
8. Судова реформа: Польща відповіла на майбутні санкції Європейської комісії [Електронний ресурс] // Західна інформаційна корпорація ZIK: веб-сайт. 30 липня 2017. URL: http://zik.ua/news/2017/07/30/sudova_reforma_polshcha_vidpovila_na_maybutni_sanktsii_yevropeyskoi_komisii_1141401
9. *Тейзе Євген*. Порошенко у Берліні: непростя розмова у дружній атмосфері [Електронний ресурс] // Deutsche Welle. 19.05.2017. URL: <http://www.dw.com/uk/порошенко-у-берліні-непростя-розмова-у-дружній-атмосфері/a-38895987>
10. Теплий прийом та “утирання носа” Путіну. Головне про першу зустріч Макрона і Порошенка [Електронний ресурс] // ТСН: веб-сайт. 26 червня 2017. URL: <https://>

- tsn.ua/politika/teplyi-priyom-ta-utirannya-nosa-putinu-golovne-pro-pershu-zustrich-makrona-i-poroshenka-951790.html
11. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Редакція від 30.11.2015 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: веб-сайт. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page
 12. Kwaśniewski: Zostaniemy sami. Orban nie będzie chciał jedyńy szarżować na rzecz brantanków [Електронний ресурс] // TVN24: web-site. 28 sierpnia 2017. URL: <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/kwasniewski-trojkat-weimarski-nie-istnieje,767996.html>
 13. Partnerschaft der Ukraine und Deutschlands hat das präzedenzlose Vertrauensniveau erreicht – Präsident [Електронний ресурс] // Ministerium für Auswärtige Angelegenheiten der Ukraine: Generalkonsulat der Ukraine in München: web-site. 30 Januar 2017. URL: <http://munich.mfa.gov.ua/de/news/embassy-news/54196-partnerstvo-ukrajini-ta-nimechchini-dosyaglo-bezprecedentnogo-rivnya-doviri--prezident-ukrajini-ta-kancler-nimechchini>
 14. Pawłicki Jacek. Budżet UE na lata 2021-27. Polska wyciąga rękę po unijne pieniądze. To teraz “dobra zmiana” odbije się nam czkawką [Електронний ресурс] // Newsweek Polska: веб-сайт. 26.03.2018. URL: <http://www.newsweek.pl/opinie/budzet-ue-na-lata-2021-27-negocjacje-budzetowe-w-ue-artykuly,423785,1.html>
 15. Pierwsza wizyta premier Szydło w Berlinie [Електронний ресурс] // Gazeta Wyborcza: веб-сайт wyborcza.pl. 12 lutego 2016. URL: <http://wyborcza.pl/1,75399,19618287,angela-merkel-serdecznie-witamy-beate-szydlo-w-berlinie-znamy.html>

Hurak I. F. The “European” factor in the foreign policy of Ukraine towards the Republic of Poland at the present stage.

Ukrainian-Polish relations in the post-bipolar period represent a dialectical variety of successes and failures, significant achievements and imperfections and sometimes even outright provocations. Cooperation between the official Kyiv and Warsaw develops wave-likely within a various factors. The periods of activation are replaced by the periods of stagnation. It’s a usual practice when there is considerable progress in one area, while in another direction is a slowdown instead. It should also be noted that the modern Ukrainian-Polish relations have been formed and actually continue to be formed in conditions of permanent geopolitical turbulence and radical international transformations.

Since the beginning of the 1990s the Republic of Poland has acted traditionally as the main advocate and promoter of Ukraine in Europe. Though, over the past few years, due to the deterioration of relations between Warsaw and the leading capitals of the European Union, it has become increasingly difficult to fulfill such role for the Republic of Poland. On the other hand, Ukraine for more than twenty years of its independence has not been seen as a priority partner by both the European Union as a whole and its most influential members. Key decisions regarding Eastern Europe were taken by the main European capitals based on the principle “Russia first”. Instead, there is a situation where cooperation between Ukraine and the European Union countries is the best in the entire period of the existence of Ukraine as an independent state.

However, this situation is not favorable for Ukraine-Poland relations. The controversial nature of the current dialogue between Warsaw and Brussels is a serious challenge for Ukraine. The resolution of the conflict in Ukraine to a certain extent depends on the position of the members of the Normandy format, and the economic

stability is in some way linked to the financial support of the European Union. This serves as a deterrent for the intensification of relations between Kyiv and Warsaw. Under such circumstances, the situation when European integration of Ukraine was related to support of Warsaw has been changed dramatically. Moreover, the intensification of relations and the support of Poland by Ukraine could potentially complicate the situation of our state, especially in the context of the confrontation with the Russian Federation.

<https://doi.org/10.32689/2523-4625-2018-02-35-45>

Надійшла 13 вересня 2018 р.